

Ås kommune

TEMAPLAN

Anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Innhold

1 Innledning	5
1.1 Befolkningsutvikling	5
1.2 Rammer og føringer	5
1.3 Kommunens roller	6
1.4 Medvirkning i planarbeidet	6
1.5 Avgrensing.....	6
1.6 Kunnskapsgrunnlag og metode.....	7
2 Mål og strategier	8
2.1 Anlegg for organisert idrett	8
<i>Anleggsdekning</i>	<i>9</i>
<i>Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av anlegg.....</i>	<i>9</i>
<i>Vedlikeholdsetterslep og behov for oppgraderinger</i>	<i>10</i>
<i>Effektiv og optimal bruk av anleggene</i>	<i>10</i>
<i>Eierskap- og driftsmodeller</i>	<i>11</i>
<i>Samlokalisering.....</i>	<i>11</i>
<i>Arealformål.....</i>	<i>12</i>
2.2 Anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet/nærmiljøanlegg.....	12
2.3 Friluftsliv og ferdselsårer	13
<i>Lysløyper</i>	<i>14</i>
<i>Utfartsparkeringsplasser</i>	<i>14</i>
<i>Skiløyper og naturisbaner.....</i>	<i>14</i>
<i>Statlig sikrede friluftslivsområder.....</i>	<i>14</i>
2.4 Organisering og samarbeid.....	15
<i>Samarbeidsarenaer.....</i>	<i>15</i>
<i>Samarbeidsavtaler</i>	<i>15</i>

<i>Økonomiske tilskudd til samarbeidspartnere</i>	16
<i>Regionalt samarbeid</i>	16
2.5 Informasjon og kunnskap	16
<i>Kunnskapsgrunnlag</i>	16
<i>Nettsider</i>	16
<i>Informasjonstiltak</i>	16
<i>Økonomiske virkemidler</i>	16
2.6 Universell utforming, tilgjengelighet og mangfold	17
<i>Tilgjengelighet til anlegg og nærområder</i>	17
3 Tiltaksdel	19
Vedlegg	26
1. Rammer og føringer	26
<i>Nasjonale og regionale føringer</i>	26
<i>Lokale føringer og sammenhenger</i>	26
<i>Kommunale temaplaner/lokale føringer</i>	27

1 Innledning

Regelmessig fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv bidrar til bedre trivsel, inkludering, sosiale nettverk, god fysisk og psykisk helse og økt deltagelse i lokalsamfunnet.

Helsedirektoratet anbefaler at alle barn og unge (6–17 år) er fysisk aktive minst 60 minutter daglig med moderat til høy intensitet, mens voksne bør være aktive minst 150 minutter per uke. På landsbasis er det kun 30 % av den voksne befolkningen og under halvparten av 15-åringene som tilfredsstillende anbefalingene. Aktivitetsnivået avtar i stor grad fra barn til ungdom.

Varierte anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er avgjørende for å sikre at alle innbyggere, uavhengig av alder, funksjonsnivå og bakgrunn, har gode muligheter til å være aktive i hverdagen.

Temaplan anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv setter mål og strategier for:

- Anlegg for organisert idrett
- Anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet
- Friluftslivsområder og ferdselsårer
- Organisering og samarbeid
- Informasjon og kunnskap
- Universell utforming, tilgjengelighet og mangfold

Tiltakene er konkretisert i tiltaksdelen som skal rulleres årlig. Denne er grunnlag for prioritering i det årlige handlingsprogrammet

og økonomiplanen, samt søknader om eksterne prosjektmidler.

Alle konkrete tiltak skal konsekvensutredes og behovsvurderes før igangsettelse. Det skal legges vekt på å unngå unødvendige energikrevende løsninger og naturinngrep. Utvikling av anlegg skal skje på en bærekraftig og ansvarlig måte, i tråd med planens mål og innbyggernes interesser. Brukermedvirkning er viktig i utviklingen av alle anlegg.

1.1 Befolkningsutvikling

Per 1. januar 2025 hadde Ås kommune 22 758 innbyggere. Befolkningsveksten forventes å fortsette, og innen 2040 anslås innbyggertallet å nå rundt 28 000. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig vekst på cirka 1,9 %. Veksten drives i hovedsak av boligbygging, spesielt i skolekretsene Solberg, Åsgård og Rustad. I tillegg er Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) i utvikling, med økende studenttall og flere ansatte.

En økende befolkning påvirker behovet for anlegg og områder for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

1.2 Rammer og føringer

For rammer og føringer for planen, se

vedlegg 1.

1.3 Kommunens roller

Kommunen kan ikke pålegg innbyggerne å være fysisk aktive. Men kommune har et ansvar for å legge til rette med anlegg og rammer som inspirerer osv.. Gjennom ulike roller bidrar kommunen til å sikre tilgang til anlegg, møteplasser og friluftsområder som fremmer folkehelse og trivsel.

Sentrale roller er:

- Folkehelsemyndighet
- Ansvar for barnehagetilbud og grunnskole
- Helsemyndighet
- Planmyndighet.
- Ansvar for å prosjektere og bygge inne- og uteanlegg
- Ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av inne- og uteanlegg
- Forvalte leie og lån av kommunale anlegg
- Forvalte ulike tilskuddsordninger
- Myndighet til å utarbeide forskrift om ferdsel
- Føre tilsyn med sikkerhet på lekeplasser
- Forvalte og drifte statlig sikrede friluftsområder

1.4 Medvirkning i planarbeidet

For å sikre en plan som reflekterer faktiske behov, har det vært bred involvering. Det har vært gjennomført åpne medvirkningsmøter og en rekke eksterne møter med ulike aktører.

Innspillene er oppsummert i følgende dokumenter:

- Oppsummering av møter med idretten, grunneiere, NMBU, SiÅs, seniorsenter/eldresenter og ulike råd
- Åpent møte: 16.02.2023
- Møte med velforeningene: 25.01.2024
- SPLOT Barn og unge i samarbeid med NMBU: Masterstudenter i folkehelsevitenskap (mars/april 2024)
- Skolemedvirkning 2024:
- Åsgård skole, 5. klasse
- Solberg skole, 5. klasse
- Nordbytun ungdomsskole, 10. klasse
- Ås ungdomsskole, 10. klasse
- Solberg skole, 5.klasse
- Nordbytun ungdomsskole, 10.klasse
- Ås ungdomsskole, 10.klasse

1.5 Avgrensning

Denne temaplanen handler om anlegg, ikke aktivitetstilbudene og aktivitetstiltakene.

Følgende temaer er omhandles i andre planer og dokumenter:

- Aktivitetstilbud og aktivitetstiltak knyttet til fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Dette inngår bl.a. i: Frivilligmeldingen.
- Økonomiske virkemidler som sikrer lik mulighet til deltakelse, uavhengig av økonomi eller sosiokulturell bakgrunn. Her er det et pågående arbeid i enhet for Kultur bl. annet gjennom «Allemed» prosjektet.
- Aktivitetstilbud og behov for lokaler og anlegg relatert til kultur og kulturskolen inngår i Temaplan kultur.
- Sykkel, gange, kollektivtransport og parkering inngår i Temaplan samferdsel og mobilitet.
- Kulturlandskap, kulturminner, kulturmiljøer og naturkvaliteter.

- Omtales i Temaplan kulturmiljøer og Plan for naturmangfold.
- Etablering av utlånsentral. En utlånsentral krever en tydelig organisering og finansiering av drift. Anses ikke som et anlegg.

1.6 Kunnskapsgrunnlag og metode

Planen bygger på «Kunnskapsgrunnlag for anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Ås kommune 2024», som er basert på tre større kartlegginger, innspill fra medvirkningsmøter og en tverrsektoriell tilnærming.

Mål, strategier og tiltak er utviklet med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget, kartlegging av idrettsanlegg, nærmiljøanlegg, friluftsområder og ferdselsårer, samt Norsk idrettsindeks og innspill fra både medvirkningsmøter og høringsrunden.

En tverrsektoriell prosjektgruppe i kommuneadministrasjonen har utarbeidet kunnskapsgrunnlaget, gjennomført medvirkningsmøter og utarbeidet selve planen.

2 Mål og strategier

Denne planen setter mål og strategier for:

- **Anlegg for organisert idrett:**
Dette er anlegg som legger til rette for trening og konkurranser i regi av idrettslagene. Idrettshaller, kunstgressbaner og svømmeanlegg er eksempler på slik anlegg. Anleggene kan også brukes til egenorganisert aktivitet.
- **Anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet/nærmiljøanlegg:**
Dette er åpne og tilgjengelige utendørs anlegg og områder som skateparker, utendørs trimparker med sosiale soner, ball/skøyteløkker og bocciabaner i nærmiljøet. Disse anleggene skal være fleksible og tilrettelagt for variert bruk uten forhåndsbooking.
- **Friluftsliv og ferdselsårer:**
Friluftslivets ferdselsårer er turveier, stier, skiløyper og andre sammenhengende traseer som sikrer enkel, trygg, kanalisert ferdsel i friluftslivsområdene. Friluftslivsområder er naturområder som danner grunnlaget for friluftsliv og er avgjørende for at innbyggerne skal kunne oppleve natur, rekreasjon og fysisk aktivitet. Tilrettelegging for friluftsliv skal ivareta og bevare natur- og kulturkvaliteter.
- **Organisering, samarbeid og kunnskap:**
Dette handler om samhandling mellom kommunen, frivillige organisasjoner og andre aktører. Informasjon og

kunnskapsdeling bidrar til optimal bruk og utvikling av anleggene.

- **Universell utforming, tilgjengelighet og mangfold:**
Dette omfatter betydningen av at anlegg utformes slik at de er tilgjengelige og inkluderende for alle, uavhengig av funksjonsnivå, alder, økonomi eller kulturell bakgrunn. Både fysisk og kognitiv tilrettelegging skal ivaretas for å sikre at anleggene kan brukes av flest mulig på en selvstendig og likeverdig måte.

2.1 Anlegg for organisert idrett

Mål 1:

I Ås er idrettsanleggene godt vedlikeholdt, samlokalisert, tilgjengelige for alle og utnyttet effektivt. Anleggene driftes og utvikles i dialog med idretten.

Slik gjøres det:

1.1 Prioritere forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) på eksisterende anlegg, framfor å bygge nye anlegg. Anleggene skal så langt som mulig være tilgjengelig for alle.

1.2 Bruke og drifte idrettsanlegg ute og inne effektivt og optimalt.

1.3 Sikre arealformål idrett ved rullering av kommuneplanens arealdel.

1.4 Sette i gang og delta i utviklingsprosjekter og mulighetsstudier med vekt på idrettsparker og samlokalisering.

1.5 Utrede ulike løsninger for eierskap og drift av anlegg.

Både utendørs og innendørs idrettsanlegg er avgjørende for aktivitetstilbudet i kommunen. Ordinære idrettsanlegg skal dekke behovet for både organisert og egenorganisert idrett, samt annen fysisk aktivitet.

Anleggsdekning

Kommunen har i dag 77 registrerte idrettsanlegg, hvorav 44 er kommunalt eid og 33 eies av private aktører eller foreninger. 10 av disse anleggene er tilknyttet NMBU/SiÅs. Anleggene omfatter alt fra idrettshaller og fotballbaner til skytebaner og turnhall.

Norsk idrettsindeks, en oversikt over idrettsaktivitet og idrettsanlegg i Norge utviklet av Telemarksforskning, viser at kommunen har generelt god anleggsdekning fordelt på antall aktive medlemmer i idrettslag. Kommunen har imidlertid en lavere anleggsdekning per innbygger sammenlignet med sammenlignbare kommuner. Med en voksende befolkning og økende bruk av anleggene vil anleggsdekningen i kommunen bli en fremtidig utfordring.

Det er viktig å merke seg at idrettsindeksen ikke reflekterer faktorer som kapasitet, funksjonalitet, anleggenes tilstand eller deres geografiske fordeling i kommunen.

Noen punkter:

- Vannsport og friidrett har den høyeste anleggsdekningen både per innbygger

og per aktiv utøver. Vannsportanleggene inkluderer Årungen rostadion og kajakkanlegget ved Breivoll.

- Hallidretter har høy anleggsdekning per innbygger og over middels dekning per aktiv utøver. De nye flerbrukshallene i Ås sentrum har økt kapasiteten, men tilsvarende forbedringer mangler i den nordlige delen av kommunen.
- Svømming har middels anleggsdekning. Nordby svømmehall er et moderne anlegg med et 25-meters basseng som tilfredsstillende kravene for konkurranse. Ås svømmehall, derimot, er eldre, har et 12,5-meters varmtvannsbasseng, er ressurskrevende å drifte og har begrenset funksjonalitet og kapasitet.
- Fotball har lav anleggsdekning både i forhold til innbyggertall og aktivitetsnivå. Fotball er den største idretten i kommunen målt i antall aktive medlemmer.

Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av anlegg

Ås kommune har de siste fem årene gjort betydelige investeringer i idrettsanlegg, med særlig vekt på flerbrukshaller. Kommunens innendørs idrettsanlegg er på rundt 20 000 m². Den totale kommunale eiendomsmassen er på ca. 160 000 m².

Kommunen har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av både innendørs og utendørs idrettsanlegg. Regelmessig vedlikehold og oppgradering er avgjørende for å forlenge anleggenes levetid og sikre en høy funksjonell standard.

Ved utvikling av nye anlegg må det legges vekt på å prioritere anlegg basert på behovsvurderinger. Anleggene bør være

tilgjengelige og attraktive for alle, samtidig som de må være fleksible, kostnadseffektive og tilpasset både dagens og fremtidens behov.

For å sikre at idrettsanleggene er tilgjengelige for alle, er det viktig å prioritere universell utforming i både nybygg og ved oppgraderinger. En kartlegging per august 2024 viser at status for universell utforming varierer:

- De fire flerbrukshallene som er bygget etter 2017 (Solberg, Rustad, Åsgård og nye Åshallen), er godt tilrettelagt.
- Den eldre delen av Åshallen, som ble delvis rehabilitert i 2017, har fortsatt behov for oppgraderinger for å oppfylle kravene til universell utforming.
- Flere eldre anlegg har fortsatt betydelige mangler og tilfredsstillende ikke dagens krav til universell utforming. Dette gjelder blant annet svømmehall og gymsaler ved Ås ungdomsskole, gymsal ved Brønnerud skole og klubbhusene ved Ås stadion og Nordby stadion.
- Nordbyhallen og gymsalen på Sjøskogen er begge fra 90 tallet. Her er det mulig å foreta forbedringstiltak for å oppfylle dagens krav til universell utforming.
- Begge kommunens svømmehaller har utfordringer knyttet til planløsning, da basseng og garderobes er plassert i ulike etasjer. Dette skaper praktiske barrierer for mange brukere.

Vedlikeholdsetterslep og behov for oppgraderinger

Flere eldre idrettsanlegg har et betydelig vedlikeholdsetterslep og må oppgraderes for å møte dagens standarder.

For å redusere miljøpåvirkningen fra idrettsanlegg har EU vedtatt et forbud mot salg og bruk av gummigranulat som ifyll i kunstgressbaner fra 15. oktober 2031. Dette tiltaket skal redusere mikroplastutslipp i naturen. Ås kommune har i dag flere kunstgressbaner, hvorav tre benytter gummigranulat som ifyll. Forbudet vil kreve betydelige investeringer for å sikre en overgang til mer bærekraftige og miljøvennlige alternativer. Kommunen må derfor planlegge denne overgangen i god tid og vurdere løsninger som opprettholder kvaliteten på banene, samtidig som miljøpåvirkningen reduseres.

Effektiv og optimal bruk av anleggene

Mange av idrettsanleggene i kommunen har god utnyttelses grad ved at de brukes av skolene på dagtid.

For å sikre god ressursutnyttelse og imøtekomme behovene til både organisert og egenorganisert aktivitet, er det viktig at idrettsanlegg brukes så effektivt og optimalt som mulig. En fleksibel og helhetlig tilnærming til arealutnyttelse vil bidra til økt tilgjengelighet og bedre kapasitet. For å sikre optimal bruk og tilgjengelighet for alle aktører, er det viktig med tydelige avtaler, særlig for å ivareta mindre lag og foreninger. Tiltakene skissert her kan bidra til å sikre at anleggene utnyttes effektivt:

- Integrering av barneidrett i SFO-tiden. Utfordring med frivillig trenere og ledere i annet lønnet arbeid.
- Økt fleksibilitet i flerbrukshaller ved å benytte mobile skillevegger, som gjør det mulig å tilrettelegge for flere aktiviteter samtidig.
- Tilrettelegging for egenorganisert aktivitet

når anleggene ikke er i bruk til organisert idrett, slik at flere kan benytte fasilitetene på egen hånd.

- Bedre utnyttelse av alternative arealer som foajeer og store møterom til trening, sosialt samvær eller lavterskelaktiviteter.
- Forbedret koordinering og kommunikasjon mellom aktører som administrerer og bruker anleggene, inkludert forvaltning, drift, vedlikehold, utlån/utleie, saksbehandling, økonomi, tilsyn og informasjon. Dette vil sikre en mer effektiv drift og tilgjengelighet.
- Tettere samarbeid med nabokommuner og private aktører om kostnadskrevede anlegg som svømmehaller, kunstsnøløyper og ishaller. Dette vil legge til rette for et bedre idrettstilbud og en mer bærekraftig drift.

Eierskap- og driftsmodeller

Valg av eier- og driftsmodell er avgjørende for finansiering, driftseffektivitet og langsiktig bærekraftig forvaltning og drift av idrettsanlegg. Eierskapsmodell kan påvirke graden av frivillig innsats i drift og vedlikehold. Ås kommune har lavere netto driftsutgifter per innbygger til idrettsanlegg enn landsgjennomsnittet. Dette kan ha sammenheng med anleggsdekningen.

Ulike eier- og driftsmodeller som kan vurderes:

- Kommunen eier og drifter
- Kommunen eier – private aktører drifter (tjenestekjøp)
- Idrettslaget eier og drifter
- Delt eierskap (kommune, fylkeskommune og idrettslag)
- Langtidsleie av anlegg
- Leieavtaler av kommunal grunn til anlegg

Samlokalisering

Å samle ulike anlegg for fysisk aktivitet, både idrettsanlegg og nærmiljøanlegg, i idrettsparker gir et mer variert og tilgjengelig aktivitetstilbud på sentrale steder. Samlokalisering skaper møteplasser hvor organisert og egenorganisert aktivitet kan foregå side om side, noe som senker terskelen for deltakelse og gjør det enklere for flere grupper å være fysisk aktive.

Uteanlegget rundt nye Åshallen er et godt eksempel på hvordan samlokalisering kan bidra til et mangfoldig aktivitetstilbud. Idrettsparker er etterspurt av idrettslagene i kommunen. Det anbefales å samordne utviklingen av Ås Idrettspark med planene for Ås ungdomsskole og svømmehall. Plassering av idrettspark nord i Ås må utredes. Flere områder kan være aktuelle. Fotballens behov, som den største idrett og med lav anleggsdekning, må ivaretas ved samlokalisering.

Samlokalisering av anlegg gir flere fordeler:

- Redusert frafall i idretten gjennom bedre tilgang på anlegg
- Forenklet logistikk for familier, med flere aktivitetstilbud samlet på ett sted
- Økt aktivitet gjennom hele året og større tilgjengelighet for ulike målgrupper med ulike behov
- Bedre arealutnyttelse og fleksibel flerbruk av anlegg
- Mer effektiv ressursbruk, blant annet gjennom felles garderober og fasiliteter
- Større sosial inkludering og flere naturlige møteplasser
- Økt økonomisk bærekraft ved mer effektive driftsmodeller

En strategisk satsing på idrettsparker vil sikre at flere får tilgang til et variert aktivitetstilbud på samme sted, samtidig som anleggene utnyttes på en kostnadseffektiv og bærekraftig måte.

Arealformål

I kommuneplanens arealdel 2022-34 (KPA) har Ås stadion, Nordby stadion, Kroer skole og Årungen ro- og padleanlegg arealformål idrettsanlegg. Ved rullering av kommuneplanens arealdel er det anledning til å vurdere om det er behov for å endre arealformål til idrett fra andre arealformål som LNF eller privat/offentlig tjenesteyting.

2.2 Anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet/nærmiljøanlegg

Mål 2:

I Ås er det varierte nærmiljøanlegg i større boligområder i alle deler av kommunen.

Slik gjøres det:

2.1 Etablere og videreutvikle nærmiljøanlegg, med vekt på at de skal være tilgjengelig for alle. Utarbeide en enkel veileder for nærmiljøanlegg hvor det pekes på prinsipper for utvikling.

2.2 Oppgradere utvalgte eksisterende nærmiljøanlegg for å sikre kvalitet og bedre tilpasning til brukernes behov.

2.3 Lokalisere lekeplasser med lekeplassutstyr som krever regelmessig tilsyn til skoler, barnehager og andre områder, hvor det allerede finnes tilsynsordninger.

Utendørs aktivitetsanlegg i nærmiljøet, «nærmiljøanlegg», er viktig for å legge til rette for egenorganisert og lavterskel fysisk aktivitet. De gir mennesker i alle aldre mulighet til å være aktive ut fra egne interesser, ferdigheter, behov og tid. For at disse anleggene skal oppfylle sin funksjon, må de være åpne og tilgjengelige for alle.

Nærmiljøanlegg omfatter et bredt spekter av anlegg, fra løkkefotballbaner og lekeområder til styrkeparker, akebakker, møteplasser og rekreasjonsområder med en viss tilrettelegging.

Noen av nærmiljøanleggene er finansiert gjennom spillemiddelordningen for nærmiljøanlegg. Spillemiddelordningen for nærmiljøanlegg har som forutsetning at disse anleggene ikke kan benyttes til organisert trening. Dette kan redusere fleksibiliteten og hvor godt anleggene dekker lokale behov.

Et konkret eksempel er fotballbanen ved Solberg skole. Denne er finansiert med spillemiddelordningen for nærmiljøanlegg og kan dermed ikke benyttes til organisert trening. Spillemiddelordningen til ordinære idrettsanlegg gir ikke disse begrensningene. Ordinære idrettsanlegg kan brukes både til organisert og egenorganisert aktivitet og trening. Ordningen for nærmiljøanlegg kan dekke inntil 50% av anleggskostnadene. Ordningen for ordinære idrettsanlegg dekker inntil 1/3 av anleggskostnaden. En bevist holdning til dette er nødvendig.

I Ås er det kartlagt ca. 100 områder som er regulert til ulike formål (friområde, lekeplass og lignende) hvor det kan eller er etablert nærmiljøanlegg. Kommunen eier om lag halvparten av disse områdene.

Nærmiljøanlegg er viktige for aktivitet og sosialt samvær, men drift og vedlikehold kan være krevende for både kommunen og velforeningene. Derfor kan en prioritering av enkelt områder være nødvendig for å sikre kvalitet og universell utforming.

Nye nærmiljøanlegg skal være behovsprøvde og etableres der det faktisk er etterspørsel og nytteverdi. Eksisterende anlegg oppgraderes der det er hensiktsmessig, mens andre ferdigstilles. Dette gjelder både små tiltak, som ballnett ved basketbanen på Ås ungdomsskole, og større prosjekter, som styrkepark på Nordby.

For å effektivisere driften bør lekeplasser med utstyr som krever regelmessig tilsyn lokaliseres til skoler og barnehager, der det allerede finnes tilsynsordninger. Disse uteområdene brukes aktivt utenom skoletid og er derfor godt egnet.

For å sikre god drift bør det satses på områder hvor frivillige er interessert og villige til å bidra i arbeidet med drift og vedlikehold. Anleggene bør ha flere aktivitetsmuligheter på samme sted, inkludert møteplasser, hvilebenker og rekreasjonsområder, slik at de blir attraktive og tilgjengelige for flest mulig.

2.3 Friluftsliv og ferdselsårer

Mål 3:

I Ås finnes det friluftsområder med ferdselsårer som har en variert tilretteleggingsgrad. Tilretteleggingen tilpasses både brukernes ulike behov og naturens tåleevne, med særlig vekt på bærekraftige og naturvennlige løsninger

Slik gjøres det:

3.1 Drifte, skilte, vedlikeholde og utvikle eksisterende ferdselsårer i samarbeid med grunneiere, lokalt turlag og andre samarbeidspartnere. DNTs prinsipper skal legges til grunn for arbeidet.

3.2 Legge til rette for lett tilgjengelig og inkluderende friluftsliv i nærområdene, samtidig som naturverdiene ivaretas.

3.3 Tilstrekkelig antall kart og informasjonstavler

3.4 Forvalte statlig sikrede friluftsområder i tråd med vedtatte forvaltningsplaner, med særlig vekt på bærekraftig bruk.

3.5 Ferdigstille plan for friluftslivets ferdselsårer

En stor del av Norges befolkning er interessert i friluftsliv. Å gå på tur er den vanligste formen for fysisk aktivitet, og er den aktiviteten flest inaktive ønsker å gjøre mer av. Allemannsretten, som er forankret i friluftsloven, gir alle en generell rett til ferdsel og opphold i utmark uavhengig av eiendomsforhold.

Ås kommune har mange ulike områder som brukes til friluftsliv: Skog og mark, kysten, fjorden, innsjøer, parker og grøntområder, turveier og stier. Jordbruksarealene er attraktive for skigåing, aking og fotturer ved frossen mark vinterstid. En del av disse friluftslivsområdene er bygd ned eller står i fare for å bli bygd ned. Det er viktig å forvalte sammenhengende friluftslivsarealene på tvers av kommunegrensene.

I Ås er friluftsområdene og ferdselsårene kartlagt og verdsatt, og har resultert i tre kart:

- Kart som viser friluftsområder og verdsetting av dem: <https://kart.naturbase.no>
- Turkart med merkede fot- og sykkelruter 2024
- Turkart med skiløyper 2024

For å redusere slitasje i friluftslivsområdene som brukes mye, er det viktig å kanalisere ferdselen. Det er lagt til rette, skiltet og merket en rekke ferdselsårer i Ås. Disse må oppgraderes jevnlig med skilting og merking, bedre sammenheng samt tilgjengelighet og universell utforming der det er mulig.

For stier som i dag brukes til riding, må muligheten for sambruk utredes. Evt. (delvis) forbud mot ridning vurderes i arbeidet med kommuneplanen.

For å gjøre ferdselsårer og friluftsområder mer tilgjengelig for alle, er det satt ut noen kart- og informasjonstavler. For å senke terskelen for turgåing er det satt ut noen solide benker. Det er etterspurt flere slike benker.

Jo lettere det er å komme seg ut på tur, dess flere gjør det. Det er derfor viktig at det er friluftslivsmuligheter i nærmiljøet. Det tilrettelegges derfor for nærturer på 1-2 km i alle større bolig- og sentrumsområder, i nærhet av barnehager, skoler, omsorgsboliger og sykehjem. Disse skal ha en universell utforming der det er mulig.

Lysløyper

I kommunen er det i dag fire lysløyper med ulike eierforhold og avtaler for drift. Å drifte

lysløyper er ressurskrevende. Med varierende snømengder er det fordelaktig med lysløyper som kan brukes som turveier/turstier når det ikke er snø. Lysløypa i Nordskogen har nylig oppgradert lyssetting. Her foreligger det også samarbeidsavtale. Delen av lysløypa i Aschjemskogen som går langs skolestien mellom Holstad og Langbakken er oppgradert med relativt ny lyssetting og god turvei. Øvrig lyssetting fungerer ikke. Lysløypene i Bollerudåsen og Kroer fungerer ikke i dag. Videre drift og evt. avvikling vurderes.

Utfartsparkeringsplasser

Utfartsparkering er parkeringsplasser i tilknytning til friluftsområder. De kan være både offentlige og private, med og uten brukerbetaling. Offentlige parkeringsplasser bør gjøres tilgjengelig med skilting for allmennheten utenfor virksomhetens åpningstid. Eksisterende utfartsparkeringer som f.eks. ved Breivoll og Kinnsåsen må optimaliseres i dialog med grunneiere.

Skiløyper og naturisbaner

Det er viktig at skiløyper kjøres opp og naturisbaner brøytes når det er muligheter til å gå på ski og skøyter i Ås. Det er viktig å få på plass langsiktige avtaler som avklarer samarbeidet med kommunene og sikrer en forutsigbarhet for alle parter.

Statlig sikrede friluftslivsområder

Det er seks statlig sikrede friluftslivsområder i kommunen: Kinnsåsen, Stranda (Årungen), Berg gård (Årungen), Breivoll, Nordre Stuene og Tangen (Gjersjøen). Det er utarbeidet forvaltningsplaner for disse områdene. Planene legger føringer for drift og forvaltning av områdene. Det er kommunens ansvar å følge opp planene.

2.4 Organisering og samarbeid

Mål 4:

For forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av anlegg for fysisk aktivitet, er det etablert møtearenaer og gode samarbeidsrutiner for internt og eksternt samarbeid.

Slik gjøres det:

4.1: Etablere møtearenaer for dialog og samarbeid internt og eksternt i kommunen.

4.2: Utvikle og inngå avtaler om drift og utvikling av idrettsanlegg, nærmiljøanlegg, friluftslivsområder og ferdselsårer.

Effektiv forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friluftsområder forutsetter tett samarbeid mellom kommunen, lag, foreninger og andre aktører. Gode møtearenaer og tydelige samarbeidsstrukturer bidrar til bedre ressursutnyttelse, helhetlig planlegging og økt engasjement fra frivilligheten

Samarbeidsarenaer

- Idrettsorganisasjoner: Ås kommune har faste møter med idrettsrådet. Samarbeidsavtalen er under revisjon. Idretten opplever at det kan være utfordrende å navigere i kommunens ansvarsområder og beslutningsprosesser. Det er derfor behov for tydeligere informasjon og mer strukturerte rammer for dialog.
- Friluftslivsorganisasjonene: Friluftslivsorganisasjoner, grunneiere og frivillige samarbeider med kommunen om ulike tiltak knyttet til ferdselsårer

og friluftsområder. For å styrke dette samarbeidet kan det etableres en fast møtestruktur der relevante aktører møtes for dialog, planlegging, erfaringsutveksling og planlegging.

- Velforeninger, sameier og lignende: Velforeningene, boligsameier og lignende har en viktig rolle i drift og vedlikehold av nærmiljøområder. For å sikre et bedre grunnlag for samarbeid om drift og utvikling av disse områdene, ønsker disse aktørene minst ett årlig møte med kommunen for å diskutere drift, utvikling og eventuelle utfordringer.

Samarbeidsavtaler

For å formalisere samarbeidet med lag og foreninger kan det i mange tilfeller være hensiktsmessig å inngå samarbeidsavtaler for å klargjøre formålet med samarbeidet og ansvarsområder. Dette gjelder særlig ved drift og utvikling av:

- Lekeplasser og nærmiljøanlegg (velforeninger og andre)
- Idrettsanlegg (idrettslag)
- Turhytter (venneforeninger, DNT)
- Brøyting av skøytebaner og preparering av skiløyper (idrettslag, skiforeninger og frivillige)

Flere slike avtaler er allerede inngått eller under utarbeidelse, men det bør vurderes om tilsvarende løsninger kan benyttes i flere sammenhenger.

Kommunen sikrer en god dialog med frivilligheten, slik at de ikke påtar seg ansvar eller oppgaver de ikke innenfor rimeligheten kan stå ansvarlig for.

Økonomiske tilskudd til samarbeidspartnere

Når frivillige organisasjoner og lag bidrar til kommunens oppgaver, bør det være en gjensidighet i samarbeidet. Økonomiske tilskuddsordninger kan bidra til dette. I dag har Ås kommune en støtteordning, men den er lite kjent og kan med fordel videreutvikles og gjøres mer tilgjengelig for flere aktører.

Regionalt samarbeid

I Follo-regionen er det en viss grad av pendling mellom kommunene for ulike idrettstilbud. Dette skyldes enten at enkelte idretter ikke finnes i Ås, eller at tilbudene er bedre utbygd i nabokommunene. Samarbeid på tvers av kommunegrenser kan bidra til å opprettholde et bredere idrettstilbud enn det den enkelte kommune alene kan tilrettelegge for. Eksempelvis hadde Bølgen bad- og aktivitetssenter i Frogn per oktober 2023 totalt 465 medlemmer fra Ås. Både Nordre Follo og Frogn har skiløypeanlegg med kunstsneøproduksjon.

2.5 Informasjon og kunnskap

Mål 5:

Kunnskapen om anleggene i Ås er oppdatert, og informasjonen er lett tilgjengelig på kommunens nettsider.

Slik gjøres det:

5.1: Bruke et oppdatert kunnskapsgrunnlag som grunnlag for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av alle typer anlegg.

5.2: Oppdatere fysisk informasjon og nettsidene med informasjon om anlegg for

fysisk aktivitet, økonomiske virkemidler, driftsformer og samarbeidsavtaler.

5.3: Bruke ulike økonomiske støtteordninger aktivt for å realisere ulike anlegg for fysisk aktivitet.

Kunnskapsgrunnlag

Et oppdatert kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å kunne vurdere og prioritere tiltak som skal bidra til økt fysisk aktivitet i kommunen på kort og lang sikt. Kunnskapsgrunnlaget bør oppdateres regelmessig, naturlig som en del av kommunens planstrategi, som rulleres hvert fjerde år, senest ett år etter at et nytt kommunestyre er konstituert. Da skal det vurderes hvilke planer som skal rulleres. Kunnskapsgrunnlaget inkluderer blant annet:

- Tilstandskartlegging av alle idrettsbygg
- Anleggsoversikt og kartlegging av nærmiljøanlegg og lekeplasser.
- Informasjon om friluftslivets ferdselsårer

Nettsider

Informasjon om anlegg finnes i hovedsak under overskriften Leie av lokaler og haller og Idrett, friluftliv og folkehelse. Dette må oppdateres og utbedres løpende.

Informasjonstiltak

I tillegg er det behov for konkrete informasjonstiltak som flere og oppdaterte informasjonstavler ved f.eks. innfartsårer til friluftslivsområder. Ås har et godt utvalg av turkart for de ulike områdene i kommunen, men det er behov for å oppdatere disse og utvikle nye.

Økonomiske virkemidler

Det finnes en rekke økonomiske virkemidler

som kan bidra til at ulike tiltak kan realiseres. Spillemiddelordningen er et slikt virkemiddel. Ås kommune har fått støtte til en rekke tiltak opp gjennom årene. Det er viktig å prioritere riktig, ha kompetanse til å søke og ha tid og kompetanse til å veilede lag og foreninger som er viktige medspillere.

2.6 Universell utforming, tilgjengelighet og mangfold

Alle skal ha lik mulighet til deltakelse i fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Anlegg og møteplasser for aktivitet må derfor være utformet slik at de er tilgjengelige og inkluderende for alle – uavhengig av funksjonsnivå, alder, økonomi eller kulturell bakgrunn.

Mange opplever fortsatt hindringer som begrenser aktivitetsnivå. Dette kan være på grunn av nedsatt bevegelighet, orienteringsvansker, kognitive utfordringer eller sansehemninger, astma eller allergi. For å sikre at alle har tilgang til anlegg og aktiviteter, må det legges til rette for fysiske, sosiale løsninger, samt informere om dette for å fremme deltakelse.

Mål 6:

I Ås skal anlegg for fysisk aktivitet være lett tilgjengelige og enkle å bruke for alle – uavhengig av funksjonsnivå, økonomi eller bakgrunn.

Slik gjøres det:

6.1: Sikre at alle anlegg, så langt det er praktisk mulig og økonomisk forsvarlig, er universelt utformet i tråd med gjeldende

standarder, slik at de kan brukes av alle.

6.2: Sikre tydelig, lettfattelig og tilgjengelig informasjon om anlegg, inkludert digitale løsninger og veiledning tilpasset ulike behov.

For ytterligere tiltak knyttet til universell utforming, se kapitlene 2.1, 2.2 og 2,3.

Tilgjengelighet til anlegg og nærområder

Uteområder og bygg for idrett, friluftsliv og nærmiljø skal være universelt utformet, slik at alle kan delta i utendørsaktiviteter, rekreasjon og sosialt samvær på like vilkår. Dette gjelder både etablering av nye anlegg og tilpasning av eksisterende. Universell utforming skal ivaretas i søknader om spillemidler til idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg.

I tillegg til fysisk tilrettelegging er det avgjørende å sikre god skilting, lettfattelig informasjon og intuitive løsninger. Dette inkluderer:

- Tydelig og enhetlig skilting med visuelle og taktile elementer.
- Enkle, forståelige beskrivelser av anlegg og aktiviteter, også tilgjengelig i lettlest format og på digitale plattformer.
- Gode orienteringspunkter og logisk oppbygde anlegg som gjør det enkelt å finne frem for alle.

Økonomiske barrierer og sosial inkludering

Økonomi påvirker muligheten til å delta i fysisk aktivitet. Barn og unge som vokser opp i familier med lav inntekt har økt risiko for lav deltakelse i idrett og friluftsliv, noe som igjen påvirker helse og livskvalitet. Tiltak som gratis utlån av utstyr, økonomiske støtteordninger og lavterskeltilbud uten deltakeravgift er

viktige for å sikre at aktivitetstilbudene er tilgjengelige for alle. Disse tiltakene, anses ikke som anlegg og er derfor omtalt i andre planer.

3 Tiltaksdel

Tiltaksdelen til temaplanen konkretiserer prosjekter og tiltak for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Ås kommune. Dette gjelder både prosjekter og tiltak i kommunal regi, og innmeldte prosjekter og tiltak i regi av lag og foreninger og andre aktører som SiÅs og NMBU. Tiltak og prosjekter i regi av kommersielle næringslivaktører er ikke med. Tiltaksdelen rulleres årlig for å sikre en oppdatert tiltaksdel i tråd med behov og prioriteringer.

Tiltaksdelen er inndelt i seks kategorier:

- Idrettsanlegg
- Nærmiljøanlegg
- Friluftsliv og ferdselsårer
- Organisering og samarbeid
- Informasjon og kunnskap
- Universell utforming, tilgjengelighet og mangfold

Før igangsettelse skal alle prosjekter og tiltak konsekvensutredes og behovsvurderes. Det legges særlig vekt på bærekraftige løsninger som minimerer energibruk og naturinngrep, samtidig som de bidrar til gode, inkluderende anlegg for alle. Balanse i ressursfordelingen mellom de ulike idrettene skal ivaretas. Aktuelle råd skal alltid rådspørres der det er aktuelt. I hver kategori er tiltakene rangert. Det er angitt en prioritet, 1-3, utfra prosjektets betydning.

Flere av prosjektene og tiltakene

krever spesifisering, utredninger og kostnadsberegning. Disse må fremmes for politisk behandling før iverksettelse. Dette er det spesifisert i tiltakstabellen.

Prioritering og økonomisk bevilgning til disse prosjektene og tiltakene behandles i den årlige prosessen med handlingsprogrammet og økonomiplanen.

Prosjekter og tiltak som kan gjennomføres uten ytterligere politisk behandling er kostnadsberegnet. Disse gjennomføres innenfor den økonomiske rammen til tiltaksdelen til denne temaplanen, merket (TP). Dersom eksterne prosjektmidler ikke blir stilt til rådighet må prosjektet kostnad reduseres tilsvarende.

Normalt drifts og vedlikeholdsarbeid ved kommunale anlegg, finansieres innenfor rammen for drift- og vedlikehold.

Kommunen skal aktivt søke eksterne prosjektmidler der det er mulig. Kommunen skal veilede andre tiltakseiere i søknadsprosesser for ekstern finansiering. For mange anlegg vil spillemidler være en aktuell delfinansieringskilde. Kommunen forvalter denne ordningen på lokalt nivå og skal påse at ordningen brukes optimalt.

På de neste sidene finner du oversikt over planlagte tiltak i tabellform.

Nr.	Navn og kort beskrivelse av tiltak	Tiltaks-eier
1. IDRETTSANLEGG		
1A	Mulighetsstudie for idrettspark Ås stadion/ Ås sør. Hensikt: Helhetlig plan, optimal arealbruk, bærekraftige løsninger, universell utforming og hensiktsmessig samlokalisering av anlegg. Arbeidet er igangsatt av Ås idrettsråd/Ås IL. Samarbeid med Ås kommune må avklares. Mulighet og plassering for helårs 11er fotballbane skal prioriteres med bakgrunn i den lave anleggsdekningen. Plassering av tribune, padelbane og bruk/istandsetting av grusbane inngår i arbeidet. Oppdraget må spesifiseres ytterligere. Etter at mulighetsstudiet er avsluttet tas det stilling til videreføring og gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1B	Mulighetsstudie for idrettspark nord i kommunen. Hensikt: Helhetlig plan, optimal arealbruk, bærekraftige løsninger, universell utforming og hensiktsmessig samlokalisering av anlegg. Nordby IL er en pådriver for arbeidet. Ulike lokasjoner må vurderes. Mulighet og plassering av helårs 11er fotballbane inngår i arbeidet. Oppdraget må spesifiseres ytterligere. Etter at mulighetsstudiet er avsluttet tas det stilling til videreføring og gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1C	Mulighetsstudie for alle anlegg for fysisk aktivitet på Ås ungdomsskole og Nordbytn ungdomsskole. Prosjektet er inkludert i mulighetsstudie for ungdomsskolene. Svømmeanleggene er inkludert, både for langsiktige løsninger og kortsiktige tiltak for universell utforming. Oppdraget må spesifiseres og sees i sammenheng med mulighetsstudiene for idrettsparker. Videreføring av prosjektene fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1D	Garderobebygg Bjørnebekk Enkelt skifte- og toalettbygg med lagerrom.	Ås kommune
1E	Utbedring Åshallen Tak, fasade og universell utforming. Overgang mellom ny og eldre del. Utredning pågår. Etter endt utredning tas det stilling til videreføring og gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1F	Skyteanlegg, Ålerudmyra Utvidelse av innendørsanlegg og garderobefasiliteter. Oppgraderinger med heis og annet - universell utforming. Eventuell søknad om kommunalt bidrag fremlegges for politisk behandling.	Aas skytterlag
1G	Tribune Ås stadion Kan gjennomføres når plassering er avklart (i mulighetsstudie) Eventuell søknad om kommunalt bidrag fremlegges for politisk behandling.	Ås IL fotball
1H	Nordbytn svømmehall - oppgradering for universell utforming og hensiktsmessig vaktrom. Utredning pågår som en del av mulighetsstudie for anlegg for fysisk aktivitet ved Nordbytn ungdomsskole. Etter endt utredning tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1I	Nordbytn svømmehall - tribune Ikke satt opp etter oppgradering. Utredning iverksettes. Etter endt utredning tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1J	Ifyll, kunstgressbaner Plan for utskifting av gummigranulat til organisk nedbrytbare løsninger innen 2031, jfr. EU-forbud mot salg og omsetning av gummi-granulat. 3 baner: Ås stadion, Nordby stadion og fotballhallen (Block Watnehallen). Utredning iverksettes. Etter endt utredning tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Sees i sammenheng med løsninger for helårsfotballbaner. Løsninger fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1K	Ås ungdomsskole gymsal og svømmehall Nødvendig tiltak, universell utforming. Utredning pågår som en del av mulighetsstudie for anlegg for fysisk aktivitet ved Ås ungdomsskole. Etter endt utredning tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1L	Effektiv arealutnyttelse av alle anlegg og arealer. Optimalisere bruken av eksisterende anlegg. Prosjekt i samarbeid med Ås idrettsråd og idrettslagene.	Ås kommune
1M	Eierskap og drift av eksisterende anlegg og arealer Utrede ulike løsninger for eierskap og drift av anlegg.	Ås kommune
1N	Arealer Sikre og avsette tilstrekkelig areal for utvikling av anlegg for idrett og fysisk aktivitet i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel både sør og nord i kommunen.	Ås kommune

Sammen med	Kostnadsoverslag Finansiering	Pri 1-3	Når	Mål	Strategi
Ås idrettsråd Ås IL	600.000,- hvorav: 400.000,- K-midler (TP) 200.000,- Eksterne prosjektmidler Ås Idrettsråd.	1	2025-2026	1	1.4
Ås idrettsråd	600.000,- hvor av: 400.000,- K-midler (TP) 200.000,- Eksterne prosjektmidler. Må søkes om.		2025-2026	1	1.4
Ås idrettsråd Elevråd FAU	Kostnad er avhengig av oppdragets kompleksitet. Pågående forprosjektet er inkl. i mulighetsstudie for hhv Ås- og Nordby-tun ungdomsskole.		2025-2026	1	1.1
Ås IL fotball	700.000,- hvorav: Hele summen er K- midler (TP). Se K- sak 107/24	1	2025	1	1.1
Ås idrettsråd	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	2	2027	1	1.1
	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart. Egne midler + eksterne prosjektmidler/ spillemidler.	2	2026	1	1.1
Ås IL Ås kommune	Egne midler Ås IL fotball	3	2026	1	1.1
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	3	2026	1	1.1
Ås IL og Nordby IL	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	3	2027	1	1.1
Ås IL fotball Nordby IL	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet og mulige løsninger og støtteordninger. Ikke avklart.	1	2027	1	1.1
o	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart. Avhengig av	1	2026	1	1.1
Ås idrettsråd	Administrativt tiltak	1		1	1.4
Ås idrettsråd Idrettslagene	Administrativt tiltak	1		1	1.5
Ås idrettsråd	Administrativt tiltak	1	2025	1	1.3

Nr.	Navn og kort beskrivelse av tiltak	Tiltaks-eier
1O	Nye Årungen Ro- og padleanlegg Oppgradering av anlegget. Eneste anlegg i Norge som er egnet for internasjonale konkurranser. Tiltakseier arbeider med prosjektplan og finansieringsplan. I prosess med KUD ang. søknad om nasjonalanlegg. Eventuell søknad om kommunalt bidrag fremlegges for politisk behandling.	Stiftelsen Årungen Ro- og padlesenter
1P	Nordby helårs 11er fotballbane Bane med undervarme og belysning. Tiltaket inngår i en mulighetsstudie for idrettspark nord i kommunen. Etter at mulighetsstudie er avsluttet tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1Q	Ås helårs 11er fotballbane Bane med undervarme og belysning. Tiltaket inngår i en mulighetsstudie for Ås stadion Idrettspark/Ås sentrumsområde. Etter at mulighetsstudiet er avsluttet tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
1R	Ås Padel Finansieringen er avklart. Kan iverksettes når plassering er avklart i en mulighetsstudie for Ås stadion Idrettspark/ Ås sentrumsområde. Plassering i nærheten av tennisbanene er hensiktsmessig.	Ås Tennisklubb
1S	Enkel kioskløsning på tribunen i Nordbyhallen	Nordby IL
2. NÆRMILJØANLEGG		
2A	Veileder for nærmiljøanlegg Utarbeidelse av enkel veileder som sikrer tilgjengelighet og hensiktsmessig, bærekraftig utvikling i tråd med behov.	Ås kommune
2B	Nærmiljøanlegg Oppgradering av eksisterende anlegg i samarbeid med frivilligheten utvalgte steder i kommunen.	Ås kommune
2C	Løkkeskøytebaner Ombygging av vannkummer og vannledninger for enklere drift. Inntil 3 steder på eksisterende nærmiljøanlegg. Avhengig av samarbeidsavtale med lokalt Vel.	Ås kommune
2D	Nordby – utendørs styrkepark/hinderløype med sosial sone/møteplass.	Ås kommune
2E	Rådhusparken - utvidelse av utendørs styrkepark	Ås kommune
2F	Nordby treningsbane for boccia og petanque Plassering må avklares.	Ås kommune
2G	Ekornsletta - utbedring av ujevn ballslette Fotballaktivitet. Trening og egenorganisert i og etter skoletiden.	Ås kommune
2H	Skolegård Nordby – Nordbytn Oppgradering av nærmiljøanlegg inkludert lysanlegg. Utredning av ønsker og behov. Etter at dette er gjennomført tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
2I	Ballnett ved ute-basketbanen - Ås ungdomsskole	Ås kommune
2J	Fotballbane Solberg skole – oppgradering/reparasjon. Utredning av behov. Etter at dette er gjennomført tas det stilling til gjennomføring av konkrete tiltak. Dette fremlegges for politisk behandling.	Ås kommune
3. FRILUFTSLIV OG FERDSLSÅRER		
3A	Plan for friluftslivets ferdselsårer ferdigstilles Planen skal sikre en bevist bærekraftig, differensiert tilrettelegging med vekt på ivaretagelse av natur og kulturkvaliteter. Planarbeidet er i gang. Plan for skiløypekjøring, brøyting av naturisbaner og lysløyper inngår i arbeidet. Framtidige planer for lysløypene i Ås, legges fram for politisk behandling. Plan for utfartsparkeringsplasser ved inngangsporter til friluftslivsområdene inngår i arbeidet. Planen inkludert konkrete tiltak både for utforming og finansiering legges frem for politisk behandling Avsatte midler er kun til plan arbeidet.	Ås kommune
3B	Skilting og merking av ferdselsårer Hele kommunen i tråd med plan for friluftslivets ferdselsårer. Kontinuerlig arbeid.	Ås kommune
3C	Årungenrunden Sammenhengende tursti/turvei. Skilting og fysiske tilretteleggingstiltak. Større prosjekter må utredes, både fort utforming, grunneieravtaler og finansiering. Større prosjekter legges frem for politisk behandling.	Ås kommune
3D	Kyststien Nødvendig utbedring for universell utforming der det er mulig. Større prosjekter må utredes, både for utforming og finansiering.	Ås kommune

Sammen med	Kostnadsoverslag Finansiering	Pri 1-3	Når	Mål	Strategi
Norges Roforbund Norges Padle-forbund Ås kommune	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet og mulige løsninger og støtteordninger. Ikke avklart.	2		1	1.4
Nordby IL Ås idrettsråd	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	2	2027	1	1.4
Ås IL - fotball Ås idrettsråd	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	2	2027	1	1.4
Ås kommune	1.000.000,- hvor av: 200.000,- K- midler (TP) 800.000,- Lagets egne midler + eksterne prosjektmidler/ spillemidler.	3	2026	1	1.4
Ås kommune	100.000,- hvor av: 50.000,- K- midler (TP) 50.000,- Lagets egne midler/eksterne prosjektmidler. Må omsøkes.	2	2026	1	1.1
Velforeningene	Administrativt tiltak	1	2025-2026	2	2.1
Velforeninger	500.000,- årlig hvor av: 300.000,- K- midler (TP) 200.000,- Eksterne prosjektmidler/spillemidler. Må omsøkes.	2	2025-2030	2	2.2
Velforeninger	300.000,- årlig hvor av: 150.000,- K- midler (TP) 150.000,- Eksterne prosjektmidler/spillemidler. Må omsøkes.	2	2025-2028	2	2.2
	600.000,- hvor av: 300.000,- K- midler (TP) 300.000,- Eksterne prosjektmidler/spillemidler. Må omsøkes.	1	2026	2	2.1
	400.000,- hvor av: 200.000,- K- midler (TP) 200.000,- Eksterne prosjektmidler/spillemidler. Må omsøkes.	3	2025	2	2.2
	140.000,- hvorav: 70.000,- K- midler (TP) 70.000,- Eksterne prosjektmidler/spillemidler. Må omsøkes.	2	2025-2026	2	2.1
NMBU (grunneier)	300.000,- hvorav: 150.000,- K- midler (TP) 150.000,- Eksterne prosjektmidler/spillemidler. Må omsøkes.	3	2027	2	2.2
FAU Elevrådene Ansatte	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	1	2026	2	2.2
	100.000,- hvorav: 100.000,- K- midler (TP)	1	2025	2	2.2
FAU Solberg skole Nordby IL	Kostnad vil avhenge av oppdragets kompleksitet. Ikke avklart.	2		2	2.2
Ås Turlag m.fl.	Administrativt tiltak 80.000,- hvor av: 80.000,- Eksterne prosjektmidler.	1	2025	3	3.1 3.5
Ås turlag	150.000,- årlig hvorav: 150.000,- K- midler (TP)	1	2025-2030	3	3.1
NMBU Ås turlag Andre grunneiere	50.000,- årlig hvorav: 50.000,- K- midler (TP)	3	2025-2030	3	3.1
Ås turlag/DNT Oslo	50.000,- årlig hvorav: 50.000,- K- midler (TP)	3	2025-2030	3	3.1 og 3.2

Nr.	Navn og kort beskrivelse av tiltak	Tiltaks-eier
3E	Tursti Vinterbrobakken til Nordby skole Må utredes for grunneieravtale, utforming og finansiering. Avsatte midler er kun til skilting og mindre tiltak. Sees i sammenheng med snarveiprojekt. Større tiltak legges frem for politisk behandling.	Ås kommune
3F	Tursti Fålesloråsen til Sjøskogen Må utredes for grunneieravtale, utforming og finansiering. Avsatte midler er kun til skilting og mindre tiltak. Sees i sammenheng med snarveiprojekt.	Ås kommune
3G	Plan for sambruk av ferdselsårer for gående og ridende Pilot-prosjekt på Breivoll. Avsatte midler er kun til skilting og mindre tiltak. Evt. (delvis) forbud mot ridning vurderes i arbeidet med kommuneplanen	Ås kommune
3H	Pust i bakken benker Enkle benker – settes opp på egnede steder langs ferdselsårene etter innspill fra innbyggere.	Ås kommune
3I	Nærturrunder 1-2 km turrunde i tilknytning til større bolig- og sentrumsområder, skoler, omsorgsboliger og sykehjem. Fokus: Lett tilgjengelig for alle. Sees i sammenheng med plan for friluftslivets ferdselsårer	Ås kommune
3J	Statlig sikrede friluftslivsområder: Følge opp forvaltningsplaner. Større tiltak legges frem for politisk behandling.	Ås kommune
3K	Arealer Sikre og avsette tilstrekkelig areal til friområder og friluftsliv i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel både sør og nord i kommunen. Sikre nærfriluftslivsområder for fremtiden.	Ås kommune
3L	Oppdatere kartleggingen av friluftslivsområder	Ås kommune
4. ORGANISERING OG SAMARBEID		
4A	Møteplasser for samarbeid Videreføre samarbeidsavtale med Ås idrettsråd. Etablere årlig møte med velforeningene. Etablere årlig møte med friluftslivsorganisasjonene, idrettslagene (idrettskonferanse) og grunneiere. Etablere friluftsråd eller lignende	Ås kommune
4B	Samarbeidsavtaler Utarbeide avtaler som avklarer samarbeid om bl.a.: - Løypekjøring - Brøyting av naturisbaner - Drift og vedlikehold av idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og turhytter	Ås kommune
5. INFORMASJON OG KUNNSKAP		
5A	Oppdatert kunnskapsgrunnlag Grunnlag for behovsvurdering og rullering av temaplan og tiltaksdel.	Ås kommune
5B	Oppdatere nettsidene Tilgjengeliggjøre informasjon.	Ås kommune
5C	Informasjonstavler Tavler med turkart og informasjon om turmulighetene og grønne snarveier. Aktuelle steder i hele kommunen.	Ås kommune
5D	Turkart Oppdatere og dele ut turkart hvert 4. år til alle kommunens husstander.	Ås kommune
6. UNIVERSELL UTFORMING, TILGJENGLIGHET OG MANGFOLD		
6A	Universell utforming Utarbeidelse av administrative rutiner som sikrer best mulig tilgjengelighet for alle ved alle anlegg for fysisk aktivitet med universell utforming, fysisk og kognitivt, veiledning og digitale hjelpemidler. Oppgraderinger av universell utforming i eksisterende anlegg, utover normalt vedlikehold, skal vedtas politisk.	Ås kommune

Sammen med	Kostnadsoverslag Finansiering	Pri 1-3	Når	Mål	Strategi
Ås turlag Grunneiere	20.000,- hvorav: 20.000,- K- midler (TP)	3	2025-2026	3	3.1
Ås turlag Grunneiere	20.000,- hvorav: 20.000,- K- midler (TP)	3	2025-2026	3	3.1
Grunneiere Hesteeiere Ås turlag	50.000,- hvorav: 50.000,- K- midler (TP)	1	2025-2026	3	3.1
Grunneiere	30.000,- årlig hvorav: 30.000,- K- midler (TP)	2	2025-2030	3	3.1
Ås turlag Andre aktuelle lag og foreninger	Inngår i tiltak om skilting og merking av ferdselsårer	2	2025-2030	3	3.2
Ås turlag DNT	200.000,- årlig hvorav : 200.000,- K- midler (TP) Prosjektmidler kan omsøkes: Miljødirektoratet prosjektmidler	1	2025-2030		3.4
	Administrativt tiltak	1	2025	3	3.2
Aktuelle lag og foreninger, ressurs-personer	Administrativt tiltak	2	2027	3	3.3
Ås idrettsråd Aktuelle frivillige lag og foreninger. Andre samarbeidspartnere.	Administrativt tiltak	1	2025-2026	4	4.1
Aktuelle frivillige og lag og foreninger	200.000,- årlig hvorav : 200.000,- K- midler (TP)	1	2025-2030	4	4.2
	Administrativt tiltak	1	2026	5	5.1
	Administrativt tiltak	1	2025-2030	5	5.2
Ås turlag	80.000,- årlig hvorav : 80.000,- K- midler (TP)	2	2025-2030	5	5.2
Aktuelle lag og foreninger	200.000,- hvert 4 år hvorav : 100.000,- K- midler (TP) 100.000,- Eksterne prosjektmidler. Må omsøkes.	3	2026	5	5.2
Råd for personer med funksjonsnedsettelse. Aktuelle lag og foreninger.	Administrativt tiltak	1		1, 2, 3 og 6	1.1 2.1 3.1, 3.2 og 6.1 og 6.2

Vedlegg

1. Rammer og føringer

Nasjonale og regionale føringer

Nasjonale og regionale føringer som legges til grunn for temaplanen er følgende:

- Sammen om aktive liv (Dept., 2020-2029): Regjeringen har en 10-årig satsing for økt fysisk aktivitet, vedtatt i den tverrdepartementale handlingsplanen. Målet med satsingen er et mer aktivitetsvennlig samfunn der alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn, gis mulighet til bevegelse og fysisk aktivitet. Handlingsplanens innsatsområder oppsummer hva kommunene bør vektlegge: Gå- og aktivitetsvennlige nærmiljøer. Fritidsarenaer; friluftsliv, idrett m.m. Hverdagsarenaer; barnehage, skole og arbeidsliv. Helse- og omsorgstjenester. Kunnskapsutvikling og innovasjon.
- Handlingsplan for friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet» (KMD, 2018) har som mål at enda flere skal drive med friluftsliv. Barn og unge er en prioritert målgruppe, og det skal legges vekt på friluftsliv i nærområdene. Friluftslivet skal ivaretas og videreutvikles gjennom allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og gjennom stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle.
- Friluftsmeldinga: Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til

helse og livskvalitet (Friluftslivsmeldinga).

- Aktiv i Viken» med felles handlingsprogram: Den regionale planen skal gjøre det enkelt å være aktiv i Viken hele livet. Handlingsprogrammet er inndelt i fem innsatsområder: 1. Aktiv hele livet 2. Varierte anlegg, områder og ferdselsårer 3. Prinsipper for lokalisering, areal og virkemiddelbruk 4. Kunnskap og innovasjon 5. Verdiskaping.

Lokale føringer og sammenhenger

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034 viser hvordan kommunen skal jobbe for å nå FNs 17 bærekraftsmål. Det er flere bærekraftsmål som er relevante for arbeidet med temaplanen: 3 God helse, 10 Mindre ulikhet 13 Stoppe klimaendringene 11 Bærekraftige byer og samfunn og 17 Samarbeid for å nå målene.

Mange av kommunens tjeneste- og samfunnsområder bidrar til at alle innbyggerne kan være fysisk aktive hele livet. Det gjelder særlig tjenesteområdene planlegging, folkehelse, helse og mestring, mangfold og integrering, oppvekst og opplæring, drift og vedlikehold av uteanlegg, bygg og drift av anlegg, samt kultur og frivillighet. Samtidig er denne temaplanen et virkemiddel for at ulike tjenesteområder når sine mål.

Det er ikke satt et direkte mål for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv (folkehelse) i kommuneplanen samfunnsdel, men det er mange av målene som er relevante for temaplanen.

De mest relevante er:

Mål 18: Ås kommune har et godt og inkluderende kultur- og fritidstilbud for alle alders- og målgrupper, felleslokaler som samler lag og foreninger samt et godt opplæringstilbud innen kunst- og kulturfag

Mål 24: Ås kommune har en sammenhengende grønnstruktur i form av parker, møteplasser, lekeplasser idretts- og friluftslivarenaer, som ivaretar naturmangfoldet og møter behovet for et mangfold av brukergrupper.

Kommunale temaplaner/lokale føringer

Temaplan anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv må ses i sammenheng med flere av kommunens temaplaner og arealplaner:

- Folkehelseoversikten
- Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner.
- Naturmangfold: Temaplan naturmangfold.
- Kulturmiljøer: Temaplan kulturmiljøer.
- Jordvern: Jordvernstrategi (på høring 2024)
- Eiendomsforvaltning: Temaplan for eiendomsforvaltning med tiltaksdel
- Helse og mestring: Temaplan Helse og mestring.
- Oppvekst: Temaplan Oppvekst
- Frivillig innsats: Frivilligmeldingen
- Uteområdene, uteanlegg: Driftsplan for uteområdene (administrativ, igangsatt).
- Klima og energi: Temaplan klima og energi.
- Temaplan samferdsel og mobilitet: Den skal inkludere sykkel- og gåstrategi for Ås kommune. Parkeringsstrategi. Tiltaksplan for trafiksikkerhet, sykkel og gange.
- Attraktive Ås og næringsutvikling: Temaplan Næringsutvikling og prosjekt Attraktive Ås.

Ås kommune

Ås kommune

TEMAPLAN

Anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv